

Posudok oponenta habilitačnej práce

Kandidát: **RNDr. Zdenka Krajčovičová, PhD., MPH**

Pracovisko: Slovenská zdravotnícka univerzita v Bratislave Fakulta verejného zdravotníctva

Názov habilitačnej práce: **„Úloha hyperbarickej oxygenoterapie v terciárnej prevencii a jej prínosy z pohľadu verejného zdravotníctva“**

Oponent: prof. MUDr. Henrieta Hudečková, PhD., MPH

Pracovisko: Ústav verejného zdravotníctva JLF UK Martin

Tému habilitačnej práce považujem za mimoriadne aktuálnu a zaujímavú, zohľadňujúcu multidisciplinárny charakter verejného zdravotníctva (VZ). Hyperbarická oxygenoterapia (HBO) predstavuje implementáciu moderných terapeutických prístupov, ale súčasne má svoje významné postavenie v terciárnej prevencii a ochrane niektorých hromadne sa vyskytujúcich ochorení a zdravotných problémov. Napriek svojmu pozitívnemu dopadu na zdravie verejnosti nebola stále prijatá medzi tzv. štandardné metódy liečby v takej miere, aký predstavuje jej potenciál. Preto rozhodnutie autorky realizovať výskum HBO považujem za veľmi prínosný.

Habilitačná práca je predkladaná ako súbor recenzovaných publikácií RNDr. Zdenky Krajčovičovej, PhD., MPH a spoluautorov v slovenskom a anglickom jazyku, v ktorých sú priebežné výsledky vedecko-odborného charakteru týkajúce sa riešenia predkladanej problematiky, a to nielen z hľadiska terapeutického, ale aj verejno-zdravotného.

Po formálnej stránke – habilitačná práca je v pevnej väzbe, bez preklepov, gramatických a štylistických chýb. Text má 152 strán, spôsob prezentácie zodpovedá požiadavkám kladeným na habilitačnú prácu. Úvodná časť obsahuje 4 obrázky a 2 grafy, ostatné sú súčasťou pôvodných originálnych recenzovaných prác. V prehľade použitej literatúry je 76 citovaných publikácií, z toho 63 zahraničných, z toho 28 bolo publikovaných v posledných 5 rokoch. Výsledky ďalších vlastných 32 recenzovaných prác a niekoľko kapitol z VŠ učebnice boli použité v 4 tematických okruhoch vlastnej habilitačnej práce. V 20 publikačných výstupoch bola prvou autorkou habilitačnej práce, v 12 spoluautorkou. Tieto práce sú neustále významne citované doma i v zahraničí, čo poukazuje na aktuálnosť a verejno-zdravotný význam vedeckého výskumu v oblasti prevencie a podpory zdravia verejnosti.

Úvodná časť práce obsahuje všeobecný pohľad na zdravie populácie s vyzdvihnutím špecifických rizikových skupín, manažment ochorení, ich prevenciu a dopad na kvalitu života vrátane

pracovného a sociálno-ekonomického postavenia. Zameraná je aj na očakávanú dĺžku života, očakávané dožitie v plnom zdraví a stratené roky života kvôli nespôsobilosti. Upozorňuje na HBO s jej mechanizmom účinku aplikovateľným u viacerých typov hromadne sa vyskytujúcich neprenosných ochorení. Samostatnou špecifickou kapitolou je verejno-zdravotný význam HBO v terciárnej prevencii.

Hlavným cieľom predkladanej práce bolo sumarizovať, koncipovať a realizovať výskum HBO v terciárnej prevencii so zameraním na jej prínos z aspektu verejného zdravotníctva. Vedľajšie ciele boli detailnejšie zamerané na vedecké poznatky o možnosti aplikácie HBO, na oblasť manažmentu chronických ochorení, integrovaný manažment náhlejšej senzorieurálnej straty sluchu (NHL) a výsledky ďalšieho výskumu autorky v problematike ochrany a podpory zdravia verejnosti.

Autorka predložené ciele splnila, svoje výsledky, publikačné výstupy a komentáre prezentovala podľa jednotlivých cieľov svojej habilitačnej práce v 4 samostatných súhrnoch:

- Sumarizáciu vedeckých poznatkov o možnosti aplikácie HBO pre populáciu za účelom zlepšenia zdravia verejnosti. Aktuálne teoretické, vedecké a praktické poznatky boli prezentované vo vysokoškolskej učebnici a siedmych prehľadových/preliminárnych štúdiách. Vedecké poznatky podporujú používanie HBO na podporu zdravia onkologických pacientov, menej u pacientov s náhlou cievnu mozgovou príhodou. Pozitívny vplyv na kvalitu života a účinne vynaložené finančné prostriedky (nákladová efektivita) dávajú priestor pre začlenenie do klinickej praxe.
- Výsledky výskumu a sumarizácia vedeckých poznatkov využitia HBO v oblasti manažmentu chronických ochorení s dôrazom na multidisciplinárny prístup, zvýšenie účinnosti a minimalizáciu rizík sú publikované v 8 publikačných výstupoch a 2 kapitolách vysokoškolských učebníc.
- Výsledky výskumu integrovaného manažmentu v oblasti terciárnej prevencie hromadne sa vyskytujúcich neprenosných ochorení – v 7 originálnych pôvodných vedeckých prácach autorky – boli publikované v domácich a zahraničných vedeckých časopisoch indexovaných v medzinárodných databázach WoS, resp. SCOPUS a 3 z nich v databáze CCC.
- Výsledky ďalšieho výskumu autorky v problematike ochrany a podpory zdravia verejnosti boli publikované v 11 pôvodných vedeckých prácach, v ktorých bola prvou autorkou alebo spoluautorkou. Výsledky týchto prác sa týkali ďalších VZ problémov, či už v pracovnom prostredí (monitoring pracovníkov vo výrobe vystužených plastov – biologický expozičný test – kyselina mandľová ako metabolický marker expozície styrénu), alebo v životnom prostredí (výskum vybraných molekulárnych mechanizmov účinku chemopreventívnych a chemoprotektívnych účinkov prírodných látok, ktoré sa bežne vyskytujú v strave populácie).

Záver práce bol venovaný možnostiam širokého a univerzálneho uplatnenia HBO v terapeutickú intervenciu, ktorá sa stáva integrálnou súčasťou terciárnej prevencie mnohých hromadne sa vyskytujúcich ochorení.

Predložená habilitačná práca názorne dokumentuje nové originálne prístupy HBO nielen v liečbe, ale aj terciárnej prevencii s veľmi dôležitým dopadom na zlepšenie kvality zdravia dotknutej populácie. I keď táto doplnková liečba nie je nákladovo šetriacim postupom, účinnosťou vynaložených nákladov je nespochybniteľná. Napriek tomu autorka konštatuje, že na Slovensku je stále neznámou terapeutickou metódou, a to aj napriek relatívnej dostupnosti hyperbarických pracovísk. Východiskom pre napísanie habilitačnej práce boli vlastné unikátne sledovania a hodnotenia v rámci výskumu HBO, ktoré poukázali na významný VZ dopad v terciárnej prevencii hromadne sa vyskytujúcich neinfekčných ochorení.

Otázky:

1. Bude autorka habilitačnej práce naďalej pokračovať vo svojom výskume zameranom na ochranu a podporu zdravia verejnosti? V ktorej oblasti a akým spôsobom?

Záver:

Habilitačná práca RNDr. Zdenky Krajčovičovej, PhD., MPH jednoznačne spĺňa po formálnej a obsahovej stránke všetky kritéria kladené na habilitačnú prácu. vzhľadom na uvedené skutočnosti odporúčam, aby práca bola prijatá k obhajobe a k ďalšiemu habilitačnému pokračovaniu cestou VR SZU Bratislava v študijnom odbore verejné zdravotníctvo.

V Martine, 26.4.2022.

prof. MUDr. Henrieta Hudečková, PhD., MPH
oponent

